

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:
Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadržni dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 77.

Sobota, 26. septembra 1931.

Leto VI.

Znižanje prejemkov državnim nameščencem in vpokojencem

Kraljeva vlada v Beogradu je izdala odredbo, po kateri se znižajo prejemki državnih nameščencev, častnikov in vpokojencev po 6—5%. Vlada je izvedla ta ukrep, da zmanjša državne izdatke in spravi proračun v ravnotežje. Znižanje ne velja za vpokojence, ki so bili vpokojeni po predpisih starega zakona, kakor tudi one, ki so bili vpokojeni po novih zakonih, ker se to znižanje nanaša samo na tiste vpokojence, katerim je pokojninski temelj odmerjen tudi na podlagi službene doklade, oziroma na čin in poklic. Odredba stopi v veljavo s 1. oktobrom t. l.

Volitve v novo narodno skupščino.

Vršile se bodo 8. novembra.

Dne 23. septembra t. l. je podpisal kralj razpis volitev v narodno skupščino in sklicanje prve seje. Volitve se bodo vršile dne 8. novembra t. l., prva seja nove zbornice pa bo 7. decembra 1931. Zbornica bo voljena za štiri leta. Volitve se izvrše v zmislu člena 54. ustave in po novem volilnem zakonu.

Gospodarska sabotaža težke industrije v Porurju.

Nemški kapitalisti so res pravi paritjoti.

Hörderska družba je z navidezno genljivostjo javila, da ustavi obrate ter izroči bedi tisoče rodbin. Obrat za obratom ustavljajo in delajo pri tem nedolžen obraz jagnjeta.

Nemška socialna demokracija je opozorila vlado na to ustavljanje obratov, češ, da je početje očitno gospodarska sabotaža. Prav jasno je, da nameravajo kartelirani težki industriji urejevati cene produktom (železu in premoğu) ter predvsem znižati delavstvu plače in na ta račun deloma zaslužiti sami, deloma pa poceniti produkte. Verjetno je dalje, da kartelirani industriji, ker vlada ni hotela in ni mogla popolnoma podpirati njih predlogov glede mezdne politike, nalašč ustavljajo obrate, da prisilijo vlado, da sprejme njih predloge.

Dolžnost vlade in oblasti je, da ukrene protiukrepe proti tej gospodarski sabotaži neobzirno in z največjo energijo. Vlada mora prisiliti porurske magnate, da podrede svoje interese celotnim gospodarskim interesom. Gospodje v Porurju dajo denar za revolucionarne fašistične namene, sabotirajo gospodarstvo, zato jim mora vlada pokazati pest!

Nov predsednik razorožitvene konference.

Bivši državni tajnik Hughes predsednik razorožitvene konference.

Za razorožitveno konferenco 1932 je bil Henderson izvoljen za predsednika. Henderson je pa to mesto odložil. Zaraditega bo razorožitveni konferenci najbrže predsedoval predsednik najvišjega sodišča Zedinjenih držav in predsednik haaškega mednarodnega sodišča Hughes.

Pred kongresom URSSJ.

Zedinjenje in enotnost nad vse.

Prihodnjo nedeljo se bodo sestali zastopniki svobodnih strokovnih organizacij v naši državi v Zagrebu, kjer se bo vršil **II. redni strokovni kongres.**

Za ta kongres vlada veliko zanimanje ne samo med strokovno organiziranimi delavci in nameščenci, temveč tudi v inozemstvu, kar najbolj dokazuje to, da bode na tem kongresu zastopana tudi mednarodna strokovna centrala v Amsterdamu (sedaj v Berlinu) ter številne mednarodne strokovne zveze po svojih najodličnejših zastopnikih.

Na tem strokovnem kongresu se bo razpravljalo o vseh zadevah, ki se tičejo delavstva in konsolidacije strokovne organizacije. Posebno važno bo vprašanje zedinjenja vseh svobodnih strokovnih organizacij v državi.

Centrala URSSJ v Beogradu je za ta kongres izdala obširno tiskano poročilo (na 119 straneh) o gibanju in položaju delavstva in strokovnih organizacij v državi. Iz navedenega poročila posnemamo predvsem sledeče:

V sestavu URSSJ-a se ta čas nahaja 38 zvez s 400 podružnicami.

Članstvo se je v letih 1928 do 1930 gibalo, kakor sledi:

Leta 1928 25.921; leta 1929 22 tisoč 114 in leta 1930 pa 31.150 članov.

Med pridruženimi zvezami so najmočnejše:

	Članov:
Zveza kovinarjev	3275
Zveza privatnih nameščencev	3527
Ujedin. savez železničarjev	4502
Zveza mornarjev	2346
Zveza poljedelskih delavcev	7288
Zveza rudarjev (Zagorje, Zenica)	2204
Federacija lesnih delavcev	1380
Federacija živilskih delavcev	1324
Sploš. del. zveza v Sloveniji	1356
Zveza stavbinskih delavcev	1271

Ostale zveze štejejo manj kot 1000 članov.

Vse priključene strokovne organizacije so imele sledeče dohodke in izdatke:

Leto:	Dohodkov:	Izdatkov:
1928	2.776.714.42	2.573.961.60
1929	2.942.697.25	2.771.907.25
1930	3.491.630.44	3.256.590.73

Za podpore so strokovne organizacije izdale v letu 1928 Din 594 tisoč 554.67, v letu 1929 Din 596.432.54 in v letu 1930 Din 568.160.52. Skupaj Din 1.759.147.73.

Od navedenega števila članov je v letu 1930 odpadlo na oblastno organizacijo:

Beograd	2876
Zagreb	6624
Ljubljana	8749
Novi Sad	6795
Sarajevo	3436
Split	2670

Poročilo obsega še mnogo drugih zelo važnih podatkov, katerih pa za danes ne moremo objaviti.

Tako obsežnega in dokumentiranega poročila do danes še nismo imeli; zato bo to poročilo dobrodošlo, ne samo strokovnim organizacijam in njihovim funkcionarjem, temveč tudi vsem tistim, ki se pečajo s strokovnimi in socialnimi problemi delavstva.

V navedenem poročilu pa žal ni podatkov o Splošni del. zvezi (ORS) izven Slovenije, Zvezi grafičnih de-

lavcev in bančnih uradnikov. Prva je izstopila iz URSSJ, ostale dve pa se še do danes nista priključili.

Ravno radi tega bo nedeljski strokovni kongres imel na dnevnem redu kot glavno točko zedinjenje vseh razrednih strokovnih organizacij v državi. Predvsem bo kongres pri točki izprememba statuta skušal najti podlago za zopetno vrnitev ORS-a v URSSJ. V ta namen se bodo že pred kongresom vršila tozadnja pogajanja, katerim bo predsedoval zastopnik strokovne internacionale s. Žuo (Jouhaux), na katerih se bo skušalo najti pot k zedinjenju.

Naloga te komisije ni lahka, težkoče so ogromne — ali z dobro voljo in obojestranskim popuščanjem ter samozatajevanjem bo mogoče najti pot sprave in odpravo bratomornega boja. Odgovornost tistih, ki bi radi raznih formalitet, osebnih ambicij ali političnih razlogov onemogočali združitve, bo pred delavstvom ogromna in nepozabna.

Eni in drugi morajo popustiti in pozabiti na dosedanja prerekanja in zmerjanja ter imeti pred očmi samo razvoj strokovne organizacije in interese delavstva.

Strokovne organizacije morajo ostati popolnoma svobodne in neodvisne od vseh bivših in bodočih političnih strank in drugih vplivov. One morajo ostati svobodne. V njih mora vladati absolutna demokracija, to je volja članstva.

Tip organizacij naj bode, kolikor razmere in mentaliteta dopuščajo, industrijski, en obrat, ena organizacija.

Zveze naj bodo kolikor mogoče elastične — in če le razmere dopuščajo — enotne na podlagi najširše upravne in agitacijske avtonomije po banovinah in mestih.

Težišče agitacije in uprave naj se tako za posamezne zveze, kakor za URSSJ prenese na oblasti, okrožja in mesta. Centrale naj bodo predstavnice pokreta v državi in pri mednarodnih forumih ter naj nadzirajo svoje oblastne, okrožne in lokalne organizacije.

V organizaciji mora vladati absolutna demokracija, vzajemnost, toleranca in medsebojno zaupanje.

Ako se bodo merodajni faktorji strokovnega gibanja v državi, kakor tudi delegati na kongresu držali teh načel in napravili svoje sklepe iz teh vidikov, bode gotovo napravljeno veliko zgodovinsko delo v našem razrednem strokovnem gibanju.

Obojestranska žrtev, ako bo še tako velika, bo bogato poplačana in hvaležnost delavstva bo velika, ako bo ta naš kongres našel podlago in pot k združitvi vseh svobodnih strokovnih organizacij v državi.

Ako pa do edinstva ne bo prišlo radi preteklosti, forme organizacije, osebnih ambicij ali celo iz političnih ozirov, bo organizirano delavstvo samo našlo pot k zedinjenju in si stvorilo tako organizacijo, ki bo odgovarjala njegovim potrebam.

Z geslom: »Enotnost strokovnih organizacij« pred vsem in nad vse, bodemo šli na nedeljski kongres — v prepričanju, da zedinjenje želimo vsi brez razlike, ker je to nujna socialna in gospodarska potreba vsega delavstva.

J. P.

Borba proti krizi.

Po mnenju raziskovalcev gospodarskega položaja v zadnjih petdesetih letih še ni bilo enake krize kakor je sedanja. Kljub vsem naporom, da bi odpravili vzroke, zija pred nami prepad, v katerega naj se zruši gospodarstvo. Čim dalje traja kriza, tem težavnejši je položaj delavcev in nameščencev. Zdi se že, kakor da naj podjetniki dobe bitko, ne da bi mnogo žrtvovali. Da pa ne bo poraz delavstva popoln, mora delavstvo napeti vse sile, da odvrne zli gospodarski položaj. Nasvetov ne manjka. V široki javnosti razpravljajo neprestano o odpravi podpor za nezaposlene ter o znižanju mezd in plač, češ, da je to edino sredstvo, ki se da z njim gospodarstvo mahoma ozdraviti. Tu je izredno velika nevarnost, ki jo moramo in smemo z vso pravico odbijati.

Znani prejšnji nemški držav. tajnik, profesor dr. Julij Hirsch, je izdal v založbi S. Fischer, Berlin, knjigo »Gospodarska kriza«, ki služi, da jo preberemo. Na svoj večji način opisuje Hirsch v njej vzroke in dejstva gospodarske krize. Kot dejstvo navaja: »Beda ob preobilen, hudo pomanjkanje zaradi preobilice, to je dejstvo največje gospodarske krize v zadnjem polstoletju.« Hirsch ne vidi toliko vzroka krize v pomanjkanju zlata in v neugodni razdelitvi celotne svetovne zlate zaloge, kakor pa v povečanju uspeha dela, torej v produkciji blaga. Ustvarjanje novih množin življenjskih in porabljenih potrebščin, ki jih producira izpopolnjena tehnika in izraba naravnih sil, bi moralo pospeševati blagostanje vseh ljudi, a pospešuje njih prokletstvo. Temu je kriva napačna okrenitev tistega velikega kazalca, ki v svobodnem gospodarstvu pravočasno razdeljuje sile, jih porablja ali opušča; to je cena. »Še nikdar doslej ni produkcija tako silno napredovala v kmetijskih in rudniških panogah, dočim so se cene povsod prepočasno gibale, deloma se pa tudi zavestno napačno uravnale. In ta dva momenta sta predvsem povzročila zastoje gospodarstva, zaradi katerega trpi danes skoro vse človeštvo.« Valorizacija in kupičenje zalog sta oduševila špekulacije s cenami prav bistveno pospeševali. V vedno več panogah se je oviralo svobodno gibanje cen surovinam in polizdelkom ter je tako prišlo do tega, da so morali konzumenti plačevati za surovine poseben oduševski pribitek, davek, ki znaša na leto domala 34 milijard dinarjev in ki bi jih ne bilo treba plačevati, če bi se bile cene normalno in svobodno razvijale. Kljub vsemu temu so pa cene padale. Z ozirom na to dejstvo se je gospodarstvo bistveno pregrupiralo, kakor tudi ljudje z njim. Najpomembnejši vzrok temu razvoju je zvišanje cene zlata. Kupna moč dolarja je porasla na vrednosti za poldrugokrat, večkrat tudi na dvojno vrednost, v primeri z letom 1928. S tem se je zmanjšala moč in volja del, posojati denar, ki so prej eksportirale kapital.

Posebni vplivi padca surovinskih cen so najrazličneje nravi. Ogromni padec cen živilom je bil pri nas skoro brez vpliva, ker so cene zaradi visokih carin ostale iste. Nasprotno pa je padec cen surovinam ugodno vplival tam, kjer imajo predelovalno industrijo. Nastal je gospodarski kapitalizem, kakršnega doslej še nismo poznali. Dela namreč s parolami: znižanje mezd in znižanje cen. Pred-

stoja in sicer na Lisci, kamor vabimo vse ostale prijatelje našega društva. —č.

Jesenice.

V sredo popoldne je umrla Božena Šegova, hčerka Ivana Šega, šol. u. pravitelja v pokoju. Bolehala je za težko boleznijo. Kruto prizadeti rod- bini naše najiskrenejše sožalje!

Tržič.

»Tragedija v kleti«. V nedeljo, dne 27. t. m., gostuje v tukajšnjem »Delavskem domu« dramatični odsek »Svobode« iz Jesenic z igro od sodruga T. Cufarja »Tragedija v kleti«.

Književnost.

Iman, boj za Maroko. — Zadnji veliki boji španskega ljudstva, ki so strmoglavili diktaturo in postavili republiko, so zainteresirali v Evropi široke ljudske sloje za špansko kulturo. Tako je nemška založba »Bücherkreis«, ki je nedavno priobčila nekaj lepih prevodov našega Cankarja v svojem mesečnem zvezku, posegla tudi v novejšo špansko literaturo. Svojim članom je preskrbela prevod vojnega romana znanega španskega pisatelja Senderja. Roman je namenjen boju proti kolonialni politiki in kolonialnim vojnem. Monarhi- stična Španija je stremela po koloni- jah v Afriki in se je tako zapletla v hude boje z Marokanci. Te boje po- pisuje Sender; udeležil se jih je sam kot preprosti vojak, pretrpel je naj- hujše napore in muke ter si beležil dnevne dogodke. Tako je nastala nje- gova knjiga bolj kronika, nego strogo leposlovni roman. Vojaki nastopajo v svoji originalnosti kakor v Barbusso-

vem »Ognju«; raznoliki značaji si dele »usodo junakov«, podobni bolj zveri s pušcave, kakor pa kultiviranim španskim državljanom. Na drugi strani pa postajajo nepopularni oficirji pustolovci, ki jim je boj za Maroko velika pustolovščina. Ves roman ima strogo protivojno tendenco. Pisan je v duhu kolektivizma, ki veže vojake v črede brez cilja in hotenja. Knjigo priporočamo vsem, ki se zanimajo za lepo in koristno čtivo.

Ilustrirano knjigo o olimpiadi bo- do dobili vsi oni, ki so jo naročili in plačali naročnino gotovo do prvega tedna v oktobru. Kajti doslej smo čakali, da se je zbralo več naročil. Kdor še ni plačal Din 10.—, naj to čimprej stori, ker prej ne bo dobil knjige. To velja tako za posameznike kakor za organizacije. Kajti tudi na Dunaj smo morali poslati denar vnaprej in založiti tudi za one, ki še nam niso poravnali zneska. —

Centrala »Svobode«.

„Prijatelj prirode“.

Velika proslava »Prijatelja Pri- rode« na Lisci. Dne 4. oktobra bo na prekrasni, romantični Lisci proslava sedemletnice zagrebškega »Prijatelja Prirode«. Na to proslavo vabi zagreb- ška podružnica »Prijatelje Prirode« iz vseh krajev. Poskrbljeno je tudi za polovično vožnjo. Tozadevne legiti- macije se dobe pri odborih posamez- nih podružnic: v Ljubljani, Mariboru, Trbovljah, Hrastniku in Jesenicah. Če bi 4. oktobra deževalo, bo ista proslava drugo nedeljo, dne 11. ok- tobra. Ker bo to zlet delavskih tur- istov iz vseh krajev, naj se ga ude- leži, kdor le more. Z vlakom se je treba peljati do Brega, t. j. druga po- staja od Zidanega mosta.

Razno.

»Svetnica« se punta proti cer- kvenim oblastem. Kot znano, imajo na Bavarskem v Konnersreuthu bli- zu Regensburga živo »svetnico« v osebi neke Terezije Neumann, ki menda na enak način kri »švica« kot jo je »švicala« pokojna vodiška Johanca. Medtem pa, ko Johančini čudeži še niso bili od merodajnih či- niteljev priznani kot pristni, so pa Terezijini priznani. In v Konnersreuth je potovalo na tisoče vernega ljud- stva iskat duševnih dobrin, ravno ta- ko kot so mnogi iskali telesnega zdravja pri Zeileisu v Gallspachu. Toda sedaj pa je čudežev naenkrat konec. Regensburški škof je prepo- vedal romanje v Konnersreuth, kar je povzročilo silno zmedo predvsem pri onih romarjih, ki so od daleč prispeli na lice mesta, pa ni bilo nič več čudežev. Imeli so velike potne stroške, ker niso bili preje informi- rani. Na drugi strani pa so s prepo- vedjo romanja hudo prizadeti vsi oni krogi, ki od romanja zaslužijo. In kaj je bilo vzrok prepovedi? Bajе to, ker je Neumannova parkrat neznanokam odpotovala, ne da bi bila za to cer- kvena oblast kaj vedela, katere ona ni niti obvestila, kaj še da bi jo za- prosila za dovoljenje. Čudodelna Te- rezija pa je gotovo imela vzrok za potovanje, kajti vsakdo je potreben okrepčila in razvedrila, zlasti pa še oni, ki kri poti. Zato pa se je Neu- mannova med drugim podala v sve- tovno znano letovišče: Chur v Švici. Kakor se iz navedenega razvidi, je torej tudi čudeže zadela kriza, ki dandanes nikomur ne prizanaša!

Delavski sport.

Prijatelji delavskega sporta se pozivajo, da se v velikem številu ude- ležijo tekme SK »Svobode« Ljublja- na : SK »Železničar«, ki se vrši ob vsakem vremenu v nedeljo, dne 27. t. m. ob 2. uri popoldne v Ljudskem vrtu.

SK »Svoboda« v Mariboru javlja, da je odbor na svoji seji dne 23. sep- tembra t. l. izključil igralca Sinkovi- ča Ivana.

Meh za smeh.

Jakec je poreden, zato ga mama, ki je uživala svojo vzgojo še v stari šoli, kjer je »šiba novo mašo pela«, našeška.

»Mamica, mamica!« kriči Jakec. »Pusti me, saj vidiš, da motiš očeta pri pisanju!«

Peterček opazuje, kako mati trebi zaklanega petelina. Ko mati izvleče petelinu še srce in pljuča, jo Peter- ček ves zavzet vpraša:

»Mama, kje pa je petelinova du- ša?«

Lojzek: »Mama! Luna je več vredna kot pa solnce.«

Mama: »Zakaj, ljubček?«

Lojzek: »Oh, zato! Solnce sije podnevi, ko je že itak svetlo, luna pa sije ponoči, ko se nič ne vidi.«

Ali si že poravnal naroč- nino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Tivar obleke

Lastna izdelava blaga in podloge nam omogočuje nuditi

TIVAR OBLEKE

za gospode, dečke in otroke najboljše kakovosti po najnižjih cenah!

CENA OBLEK ZA GOSPODE	Din 240— do 750—;
ZA DEČKE:	Din 200— do 330—;
GAMBETA OD 11 DO 14 LET:	Din 210— do 270—;
MORNARSKA OBLEKA OD 3 DO 10 LET:	Din 130— do 150—;
OBLEKA ZA OTROKE OD 3 DO 10 LET:	Din 110— do 270—;
RAGLAN:	Din 650—;
HLAČE:	Din 90— do 180—.

Vrsta
Tek. štev.

Prodajna
cena
Din
Prodajna
cena
50
Pazite
na gornjo ceno

Obiščite naše prodajalce v Mariboru:

Jakob Lah, Glavni trg 2

in Veletrgovina

H. J. Turad, Aleksandrova c. 7

pa se bodele uverili o resničnosti naših navedb,

Prost ogled, ne da bi se siliilo k nakupu!

Pazite na zaščitni znak in tvorniško ceno.

Pazite se pred ponaredbami!

Šolske torbice

aktovke, nahrbtnike, ga- maše, kovčke itd. v naj- večji izbiri in zmernih ce- nah nudi **Ivan Kravos**, Maribor, Aleksandrova 13

Pristopajte k zadrugi

„Delavski dom“

r. z. z. o. z. v Mariboru

Pristopnina znaša 5 Din, delež 125 Din. Vsak de- lavec, delavka naj sma- tra za svojo dolžnost da bo član te delavske zadruge.

Kupujte svoje potrebščine pri naših inseren- tih.

Sladki dalmatinski vinski mošt

liter Din

Josip Povodnik
Maribor, Rotovski trg 8

8[—]

Za šolo kupujemo samo na **Slomškovem trgu štev. 6.**
Ljudska tiskarna Maribor.

Nalagajte svoje prihranke

v Štajerski hranilnici in posojilnici
v Mariboru, Rotovski trg štev. 6.

Posojila dajemo po ugodnih pogojih!

Vloge obrestujemo po 6¹/₂%
proti trimesečni odpovedi.